

Het geactualiseerde ERK: de 'Companion Volume'

Daniela Fasoglio, d.fasoglio@slo.nl

Welke documenten hebben we?

2001	Common European Framework of Reference (CEFR)	Council of Europe
2008	Europees Referentiekader = officiële vertaling van het CEFR (ERK)	Taalunie
2015	Taalprofielen	SLO
2018	CEFR Companion Volume - Provisionary	Council of Europe
2019	ERK – Supplement met nieuwe descriptors = Nederlandse vertaling van de Companion Volume	Taalunie
2020	CEFR Companion Volume – ISBN versie	Council of Europe
2020	Nederlandse vertaling moet worden aangepast	Taalunie

De theorie achter het ERK

Socio-cultureel perspectief : taalgebruiker als deelnemer aan de samenleving (*social agent*, zie Raad van Europa, 2001: 9).

Taalgebruikers zetten talen in voor betekenisvorming, vaak in samenwerking (*co-construction of meaning*).

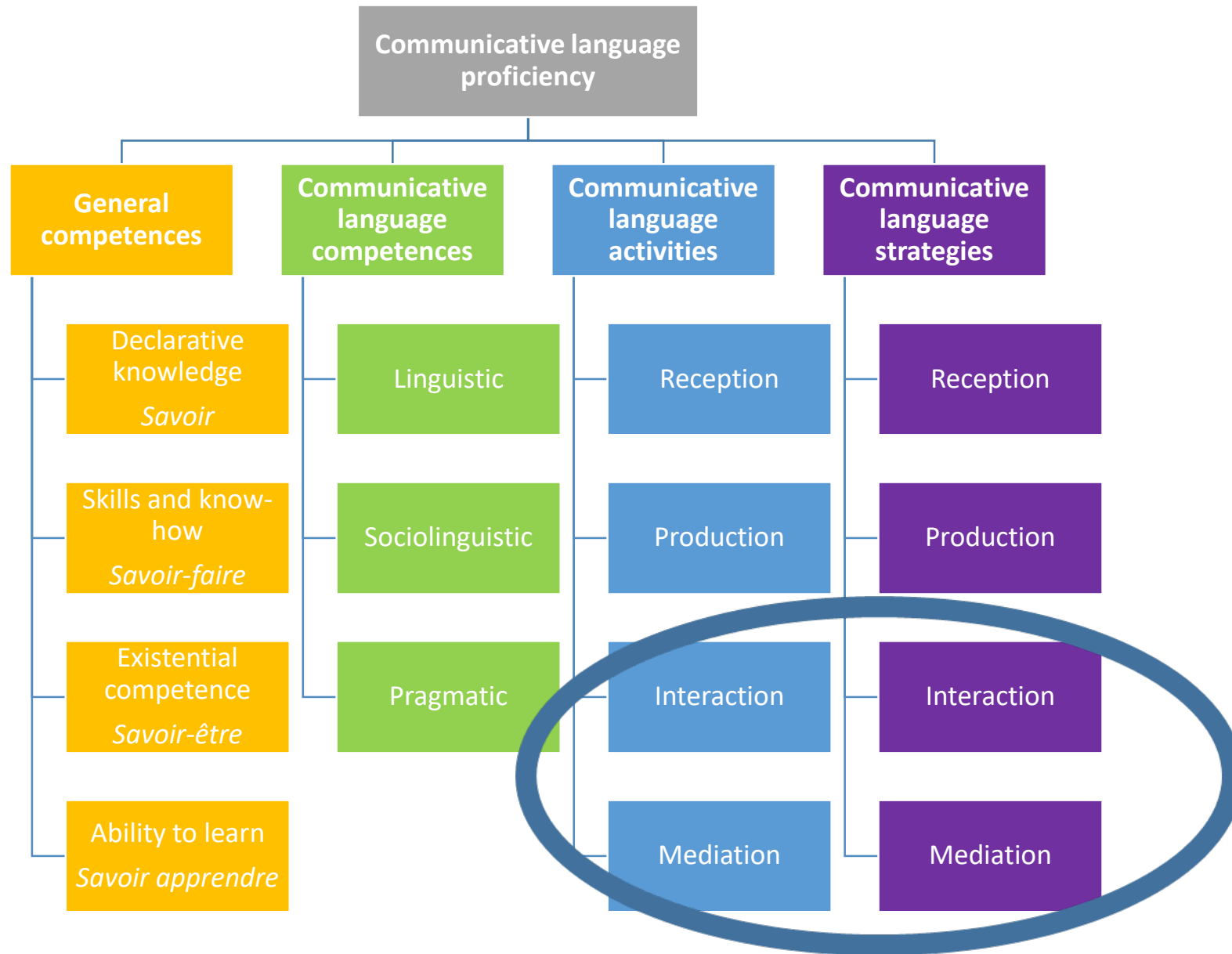
Talen zijn niet alleen een instrument om **informatie** te verkrijgen en uit te wisselen, maar ook om de **wereld** te **interpreteren** en zowel **individuele** als **collectieve kennis** op te bouwen door middel van **sociale interacties** en **dialogoog**. Talen leren is, met andere woorden, zowel een cognitieve als een sociale activiteit.

Vier communicatieve modi: receptie, productie, interactie en mediation.

Schalen voor:

- Communicatieve taalactiviteiten en –strategieën;
- Communicatieve competenties;
- Meertalige en pluriculturele competenties.

Het ERK

Toevoegingen en aanpassingen in de CV

- meer descriptoren voor het laagste (A1 en pre-A1) en het hoogste beheersingsniveau (C2), en voor de plusniveaus A2+, B1+ en B2+;
- uitbreiding van het aantal descriptoren voor mondelinge productie, zowel in de bestaande schalen als in een nieuwe schaal voor het verstrekken van informatie;
- herontwikkeling van de schalen voor fonologische beheersing (uitspraak en intonatie);
- vervanging van het begrip 'native speaker' door 'proficient speaker';
- hercalibrering van sommige descriptoren, die soms naar een andere schaal zijn verplaatst of van niveau zijn verschoven;
- toevoeging van varianten van de schalen voor gebarentaal. (via knop 'prosign' in het digitale document);
- twee aparte documenten (7-10 jaar en 11-15 jaar) met uitgebreide verzameling van descriptoren van de taalcompetentie van *young learners*.

Nieuwe schalen

- lezen als vrijetijdsbesteding en reactie op creatieve teksten, inclusief literatuur;
- digitale mondelinge en schriftelijke communicatie;
- verstrekken van informatie in een monoloog;
- 'mediation', inclusief meertalige en interculturele competenties;
- fonologische beheersing.

Meertalige competentie

- overschakelen van één taal naar een andere;
- zich uitdrukken in één taal en iemand verstaan die een andere taal spreekt;
- gebruikmaken van de kennis van een aantal talen om een tekst te begrijpen;
- woorden met een gemeenschappelijke internationale achtergrond herkennen;
- bemiddelen tussen twee individuen zonder gemeenschappelijke taal;
- alle talige middelen benutten en experimenteren met alternatieve uitdrukkingsvormen;
- gebruikmaken van paralinguïstiek (mime, gebaren, gelaatsuitdrukking, enz.).

Mediation

Alle activiteiten gericht op het bevorderen en het vergemakkelijken van de communicatie, bijvoorbeeld schakelen tussen talen, samenvatten, uitleggen, vereenvoudigen, vertalen, parafraseren, herformuleren.

Voorbeelden van Mediation

Leerlingen worden in twee groepen verdeeld: een groep bekijkt alleen de video, een groep luistert alleen naar de audio. Leerlingen werken daarna in koppels (twee leerlingen uit de twee verschillende groepen), en schrijven samen het verhaal.

Het hotel laat per mail weten dat leerlingen om 11 uur binnen moeten zijn. Daarna is het ook stilte in het gebouw.

- Leerlingen worden in twee groepjes verdeeld: 1 is het ermee eens, de andere niet.
- Leerlingen uit de twee groepjes bespreken de brief en bedenken samen een schriftelijke reactie.

Voorbeelden van Mediation

Er is een nieuwe leerling in de klas uit [...]. Zijn Duits is slechter dan jouw Duits, zijn Nederlands ik ook niet goed. De leraar vraagt aan jou om hem te helpen een tekst te begrijpen.

Bedenk tenminste drie verschillende manieren om hem te helpen en laat een voorbeeld zien.

Je gaat backpacken in een Duitstalig land samen met je vriend uit dat land. Je reist per trein, je wilt zo min mogelijk bagage meenemen, maar wel alles hebben wat je nodig hebt.

- Maak een backpacklijst.
- Leg je lijst voor aan je vriend, leg uit waarom je deze dingen hebt gekozen en vraag om advies.
- Beslis samen wat wel of niet mee mag, en wat ontbreekt; stel je lijst bij.

Gebruik van de schalen

- Om te bedenken WAT leerlingen moeten bereiken = inspiratie voor de ontwikkeling van lesactiviteiten
 - Schalen voor Communicatieve taalactiviteiten
 - Schalen voor Mediation
- Om aan te geven HOE goed hun taalgebruik moet zijn
 - Schalen voor Communicatieve competenties
- Om ze te stimuleren om hun meertalige repertoire bewust in te zetten
 - Schalen voor Meertalige competentie

Waar kun je de schalen voor gebruiken?

Task design

Succescriteria

- Om te bedenken WAT leerlingen moeten bereiken = inspiratie voor de ontwikkeling van lesactiviteiten
 - Schalen voor Communicatieve taalactiviteiten
 - Schalen voor Mediation
- Om aan te geven HOE goed hun taalgebruik moet zijn
 - Schalen voor Communicatieve competenties
- Om ze te stimuleren om hun meertalige repertoire bewust in te zetten
 - Schalen voor Meertalige competentie

Assessment

Evaluatie met en door de leerlingen.

Laat leerlingen in gesprek hierover gaan: leerdoelen verhelderen, bewustwording

DILEMMA'S en KRITISCHE NOTEN

1. Het ERK bestaat nu uit maar liefst 85 schalen. De leraar zal keuzes moeten maken, lesmethodes ook. Er is behoefte aan heldere criteria om de relevante schalen te kunnen kiezen. En ziet de beginnende ERK gebruiker door de bomen het bos nog?
2. De schalen voor mediation overlappen soms deels met de overige taalactiviteiten. Mediation biedt een interessante kijk op hoe talen in het echte leven worden gebruikt voor communicatie. Zijn de schalen een hulpmiddel om dat ook in de les te brengen?
3. Hoe stel je vast of de leerling bepaalde can do-statements 'behaald' heeft? Moet je alles willen toetsen? Kun je alles meten?

DILEMMA'S en KRITISCHE NOTEN

4. Grootschalige en doordachte validering, echter zonder betrokkenheid van de taalleerder.
5. Sommige problemen van het ERK (2001) zijn niet opgelost, zoals globale en abstracte formuleringen.
6. Descriptoren van hetzelfde niveau naast elkaar leggen, laat zien dat ze niet altijd gelijksoortig zijn.
7. Ook op inhoudelijk niveau valt er e.e.a. op te merken, bijvoorbeeld: waarom geen strategieën voor bemiddeling van tekst juist op de lage niveaus.

DESALNIETTEMIN

De CV biedt een instrument om naar talenonderwijs te kijken vanuit een sociaal en communicatief perspectief, om aandacht te geven aan aspecten die nu onderbelicht blijven als:

- Integratie van vaardigheden
- Overbrengen van betekenis
- Aandacht voor interculturele competentie
- Aandacht voor meertalige competentie

<https://slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/mvt/erk/can-do-statements/>

Bronnen

Council of Europe (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.

Council of Europe (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Teaching, Learning, Assessment. Companion Volume*. Strasbourg: Council of Europe.

Fasoglio, D, Jong, K. de, Trimbos, B., Tuin, D. & Beeker, A. (red.). *Taalprofielen 2015*. Enschede: SLO.
<https://slo.nl/@4909/taalprofielen-2015/>

Piccardo, E. & North, B. (2019). *The Action-oriented Approach. A Dynamic Vision of Language Education*. Blue Ridge Summit (USA) / Bristol (UK): Multilingual Matters.

Raad van Europa (2001). *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen*. Vertaling van de Nederlandse Taalunie. Den Haag: Taalunie.

Raad van Europa (2019). *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen. Supplement*. Den Haag: Taalunie.
<http://taalunieversum.org/publicaties/erk-supplement-met-nieuwe-descriptoren>